



KOMUNIKAT KOMISJI

Zmiany w tymczasowych kryzysowych i przejściowych ramach środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki po agresji Rosji wobec Ukrainy

(C/2023/1188)

1. WPROWADZENIE

1. 9 marca 2023 r. Komisja przyjęła komunikat dotyczący tymczasowych kryzysowych i przejściowych ram środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki po agresji Rosji wobec Ukrainy („tymczasowe ramy pomocy państwa w sytuacjach kryzysowych i w okresie transformacji”) (1).
2. W tymczasowych ramach pomocy państwa w sytuacjach kryzysowych i w okresie transformacji Komisja zauważyła, że agresja Rosji wobec Ukrainy oraz jej pośrednie i bezpośrednie skutki, w tym sankcje nałożone przez Unię Europejską (UE) lub jej partnerów międzynarodowych i środki odwetowe wprowadzone np. przez Rosję („obecny kryzys”) spowodowały znaczną niepewność gospodarczą, zakłóciły przepływy handlowe i łańcuchy dostaw oraz doprowadziły do wyjątkowo dużego i nieoczekiwanego wzrostu cen, zwłaszcza gazu ziemnego i energii elektrycznej, ale również wielu innych materiałów, surowców i towarów podstawowych. Skutki te spowodowały ogółem poważne zaburzenia w wielu sektorach gospodarek wszystkich państw członkowskich. Na tej podstawie Komisja uznała, że należy ustanowić kryteria oceny środków pomocy państwa – wyjątkowych środków opisanych w tymczasowych ramach pomocy państwa w sytuacjach kryzysowych i w okresie transformacji – które państwa członkowskie mogą wdrożyć w celu zaradzenia tym poważnym zaburzeniom.
3. Mimo tego, że agresja Rosji na Ukrainę nadal trwa, sytuacja gospodarcza w Unii okazała się być zasadniczo odporna i przetrwała poważne wstrząsy. W prognozie gospodarczej Komisji z jesieni (2) odnotowano jednak, że gospodarka UE wyhamowała – w trzech pierwszych kwartałach 2023 r. prawie nie odnotowano wzrostu. Nie sprawdziła się prognoza gospodarcza z lata dotycząca wzrostu gospodarczego, który jest również niższy niż przewidywano w prognozie z wiosny. Nadal prognozuje się wzrost unijnego PKB w 2024 r., ale nie osiągnie on swojego potencjału i będzie niższy niż zapowiadano latem. Ogólna sytuacja na rynkach energii jest obecnie lepsza niż w 2022 r., ceny gazu i energii elektrycznej spadły, a ryzyko bezpieczeństwa dostaw zmniejszyło się, również dzięki licznym inicjatywom podjętym przez Unię w celu zwalczania kryzysu energetycznego.
4. Ogólne ryzyko dotyczące dostaw energii nadal istnieje, jednak Komisja uważa, że środki nadzwyczajne określone w tymczasowych ramach pomocy państwa w sytuacjach kryzysowych i w okresie transformacji na podstawie art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE mające na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom można stopniowo wycofywać, również z uwagi na ryzyko zakłóceń wynikających z tych nadzwyczajnych środków. W szczególności Komisja postanowiła nie zmieniać swojej decyzji dotyczącej stopniowego wycofywania przepisów sekcji 2.2, 2.3 i 2.7 tymczasowych ram pomocy państwa w sytuacjach kryzysowych i w okresie transformacji, które wygasną 31 grudnia 2023 r.
5. Niemniej jednak w prognozie gospodarczej z jesieni stwierdzono, że obecny kryzys nadal stanowi ryzyko i jest źródłem niepewności. Ma to szczególne znaczenie w kontekście dostaw i cen energii w zimowym okresie grzewczym z uwagi na trwającą podatność rynków energii na zagrożenia. Niedawne przypadki wahań rynkowych, na przykład w następstwie rozwoju sytuacji na Bliskim Wschodzie, i ich potencjalny wpływ na światowe rynki energii również pokazują, że rynki są nadal niestabilne, a strach przed niedoborem może wywołać silne reakcje mające poważne skutki dla cen. Aby umożliwić państwu członkowskim utrzymanie istniejących środków wsparcia w tym okresie w celu zaradzenia tym konkretnym zagrożeniom i ich wpływowi na gospodarki państw członkowskich, Komisja postanowiła opóźnić stopniowe wycofanie środków opisanych w sekcjach 2.1 i 2.4 tymczasowych ram pomocy państwa w sytuacjach kryzysowych i w okresie transformacji do 30 czerwca 2024 r., aby zapewnić wymagane zabezpieczenia i dać czas na administracyjne wprowadzenie niezbędnych środków. Przedłużenie obowiązywania środków umożliwi pro-

(1) Komunikat Komisji – Tymczasowe kryzysowe i przejściowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki po agresji Rosji wobec Ukrainy (Dz.U. C 101 z 17.3.2023, s. 3).

(2) Europejska prognoza gospodarcza, jesień 2023 r., European Economy Institutional Paper 258, dostępna pod adresem: https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/4139ef72-9eb3-4fad-a116-ee87979f4d35_en?filename=ip258_en_0.pdf

porcjonalne zwiększenie maksymalnych kwot pomocy na podstawie sekcji 2.1 w celu objęcia zwłaszcza zimowego sezonu grzewczego. Dzięki temu państwa członkowskie, w obecnym okresie zwiększonej niepewności i wahań rynkowych, będą mogły szybko udzielić wsparcia przedsiębiorstwom dotkniętym kryzysem, jeżeli taka pomoc będzie potrzebna, i zapewnić jego skuteczne wdrożenie.

6. Komisja uważa, że przedłużenie istniejących programów może być konieczne, jednak zasadniczo wprowadzanie zupełnie nowych środków wsparcia obejmujących okres do 30 czerwca 2024 r. nie powinno być potrzebne. Jeżeli jednak państwa członkowskie uznają, że konieczne będą dalsze programy pomocy na podstawie sekcji 2.1 lub 2.4 tymczasowych ram pomocy państwa w sytuacjach kryzysowych i w okresie transformacji, Komisja zwróci szczególną uwagę na wymogi określone w tych sekcjach, w tym w pkt 61 lit. d), zgodnie z którym państwo członkowskie musi uzasadnić, że pomoc przyniesie korzyści wyłącznie przedsiębiorstwom dotkniętym obecnym kryzysem.
7. Komisja uważa, że nie ma potrzeby dokonywania przeglądu tych sekcji tymczasowych ram pomocy państwa w sytuacjach kryzysowych i w okresie transformacji, które mają na celu wspieranie przejścia na gospodarkę neutralną emisyjnie (tj. sekcji 2.5, 2.6 i 2.8), opartych na art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE, ponieważ będą one obowiązywać do 31 grudnia 2025 r. Niniejsza zmiana nie ma zatem wpływu na te sekcje.

2. ZMIANY W TYMCZASOWYCH RAMACH POMOCY PAŃSTWA W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH I W OKRESIE TRANSFORMACJI

8. Pkt 61 lit. a) otrzymuje brzmienie:

„a. łączna kwota pomocy w żadnym momencie nie przekracza 2,25 mln EUR na przedsiębiorstwo na państwo członkowskie (*). Pomoc można przyznawać w formie dotacji bezpośrednich, korzyści podatkowych i korzystnych warunków płatności bądź w innych formach, takich jak zaliczki zwrotne, gwarancje (**), pożyczki (***) i kapitał własny, pod warunkiem że łączna wartość nominalna takich środków nie przekracza łącznego pułapu wynoszącego 2,25 mln EUR na przedsiębiorstwo na państwo członkowskie; wszystkie dane liczbowe należy podawać jako kwoty brutto, tj. przed odliczeniem podatków lub innych opłat;

- (*) Przy określaniu, czy odpowiedni pułap został przekroczony, nie będzie brana pod uwagę pomoc przyznana w ramach programów zatwierdzonych na podstawie niniejszej sekcji i zwrócona przed przyznaniem nowej pomocy na podstawie niniejszej sekcji.
- (**) Gdy pomoc przyznawana jest w formie gwarancji na podstawie niniejszej sekcji, zastosowanie mają dodatkowe warunki określone w pkt 67 lit. i).
- (***) Gdy pomoc przyznawana jest w formie pożyczek na podstawie niniejszej sekcji, zastosowanie mają dodatkowe warunki określone w pkt 70 lit. g).”.

9. Pkt 61 lit. c) otrzymuje brzmienie:

„c. pomoc przyznaje się do 30 czerwca 2024 r. (*);

- (*) Jeżeli pomoc przyznawana jest w formie korzyści podatkowej, korzyść taka może dotyczyć wyłącznie zobowiązania podatkowego, które powstało nie później niż 30 czerwca 2024 r.”.

10. Pkt 62 lit. a) otrzymuje brzmienie:

„a. łączna kwota pomocy w żadnym momencie nie przekracza 280 000 EUR na przedsiębiorstwo prowadzące działalność w sektorach produkcji podstawowej produktów rolnych na państwo członkowskie oraz 335 000 EUR na przedsiębiorstwo prowadzące działalność w sektorach rybołówstwa i akwakultury na państwo członkowskie; (*) pomoc można przyznawać w formie dotacji bezpośrednich, korzyści podatkowych i korzystnych warunków płatności bądź w innych formach, takich jak zaliczki zwrotne, gwarancje (**), pożyczki (***) i kapitał własny, pod warunkiem że łączna wartość nominalna takich środków nie przekracza łącznego pułapu wynoszącego odpowiednio 280 000 EUR lub 335 000 EUR na przedsiębiorstwo na państwo członkowskie; wszystkie dane liczbowe należy podawać jako kwoty brutto, tj. przed odliczeniem podatków lub innych opłat;

(*) Przy określaniu, czy odpowiedni pułap został przekroczony, nie będzie brana pod uwagę pomoc przyznana w ramach programów zatwierdzonych na podstawie niniejszej sekcji i zwrócona przed przyznaniem nowej pomocy na podstawie niniejszej sekcji.

(**) Gdy pomoc przyznawana jest w formie gwarancji na podstawie niniejszej sekcji, zastosowanie mają dodatkowe warunki określone w pkt 67 lit. i).

(***) Gdy pomoc przyznawana jest w formie pożyczek na podstawie niniejszej sekcji, zastosowanie mają dodatkowe warunki określone w pkt 70 lit. g).”.

11. Art. 63 otrzymuje brzmienie:

„(63) Jeżeli przedsiębiorstwo prowadzi działalność w kilku sektorach, do których zastosowanie mają różne kwoty maksymalne zgodnie z pkt 61 lit. a) oraz pkt 62 lit. a), dane państwo członkowskie musi zapewnić, za pomocą odpowiednich środków, takich jak oddzielenie rachunkowości, aby odnośny pułap był przestrzegany w przypadku każdej z tych działalności i by nie została przekroczona łączna maksymalna kwota wynosząca 2,25 mln EUR na przedsiębiorstwo na państwo członkowskie. Jeżeli przedsiębiorstwo prowadzi działalność wyłącznie w sektorach objętych pkt 62 lit. a), nie powinna zostać przekroczona łączna maksymalna kwota wynosząca 335 000 EUR na przedsiębiorstwo na państwo członkowskie.”.

12. Pkt 72 lit. a) otrzymuje brzmienie:

„a. Pomoc przyznaje się do 30 czerwca 2024 r. (*);

(*) Na zasadzie odstępstwa, jeżeli pomoc przyznaje się dopiero po weryfikacji *ex post* dokumentacji uzupełniającej beneficjenta, a państwo członkowskie postanawia nie uwzględniać możliwości przyznawania płatności zaliczkowych zgodnie z pkt 74, pomoc można przyznawać do 31 grudnia 2024 r., pod warunkiem że przestrzegany jest okres kwalifikowalny określony w pkt 72 lit. e).”.

13. Punkt 72 lit. b) otrzymuje brzmienie:

„b. pomoc można przyznawać w formie dotacji bezpośrednich, korzyści podatkowych (*) i korzystnych warunków płatności bądź w innych formach, takich jak zaliczki zwrotne, gwarancje (**), pożyczki (***) i kapitał własny, pod warunkiem że łączna wartość nominalna takich środków nie przekracza pułapów intensywności pomocy i kwot pomocy, które mają zastosowanie; wszystkie dane liczbowe należy podawać jako kwoty brutto, tj. przed odliczeniem podatków lub innych opłat;

(*) Jeżeli pomoc przyznawana jest w formie korzyści podatkowej, korzyść taka może dotyczyć wyłącznie zobowiązania podatkowego, które powstało nie później niż 30 czerwca 2024 r.

(**) Gdy pomoc przyznawana jest w formie gwarancji na podstawie niniejszej sekcji, zastosowanie mają dodatkowe warunki określone w pkt 67 lit. i).

(***) Gdy pomoc przyznawana jest w formie pożyczek na podstawie niniejszej sekcji, zastosowanie mają dodatkowe warunki określone w pkt 70 lit. g).”.

14. Pkt 72 lit. c) otrzymuje następujące brzmienie:

„c. pomoc przyznana w formie zaliczek zwrotnych, gwarancji, pożyczek lub innych instrumentów zwrotnych może zostać przekształcona w inne formy pomocy, takie jak dotacje, pod warunkiem że przekształcenie nastąpi do 31 grudnia 2024 r.”.

15. W pkt 72 lit. e) definicja „t” otrzymuje brzmienie:

„t oznacza dany miesiąc lub okres złożony z kilku kolejnych miesięcy, między 1 lutego 2022 r. a najpóźniej 30 czerwca 2024 r. (»okres kwalifikowalny«)”.

16. Dodaje się pkt 73 lit. e) w brzmieniu:

„e. W przypadku pomocy przyznanej na podstawie pkt 73 lit. a), b), c) i d) w odniesieniu do kosztów kwalifikowalnych poniesionych między 1 stycznia 2024 r. a 30 czerwca 2024 r. EBITDA w okresie kwalifikowalnym można wyjątkowo obliczyć na podstawie roku kalendarzowego kończącego się 31 grudnia 2023 r.”.
